

**JAKOB. J. KENDA, SLOVENSKI POHODNIK,
KI JE PRVI PREHODIL APALAŠKO POT**

»ITI, HODITI«

Jakob J. Kenda je lani kot prvi Slovenec v celoti prehodil 3.500 kilometrov dolgo Apalaško pot, o čemer je pred kratkim izšla njegova knjiga.

BESEDILO: MARJAN ŽIBERNA // FOTOGRAFIJE: OSEBNI ARHIV

««««»
Srečal sem
pohodnika, ki je
prišel iz zapora,
ker je nekoga
umoril.

««««»

Kenda je širši slovenski javnosti poznan kot prevajalec. Zlasti je znan med mlajšimi generacijami in tudi med tistimi, ki imajo zdaj že svoje otroke, a so odraščali v domišljijem svetu, v katerega so jih zavrtinčile knjige o Harryju Potterju. Kenda je namreč prevedel celotno zbirko. Manj znano je, da je lani postal prvi Slovenec, ki je prehodil okoli 3.500 kilometrov dolgo pohodno pot, speljano po Apalačih, pogorju na vzhodni strani ZDA. Pred kratkim se je Kenda še sam podal v avtorske vode – izšla je njegova dobrih 230 strani obsegajoča knjiga, ki govori o tem štiri mesece trajajočem podvigu. »To je bil čas raziskovanja 'resnične' Amerike ob poti,« pove njen avtor.

Zakaj?

»Vsaj enkrat v življenju sem želel živeti metaforo življenja v njenem najčistejšem smislu,« odgovarja na vprašanje, zakaj se je odločil za tako dolgotrajno pot in tudi ločitev od družine, na katero je sicer zelo navezan. »Moj glavni motiv za pot je pokojni Kajetan Kovič odlično opisal v svoji pesmi *Navodilo za hojo*. Takole pravi: Iti, hoditi,/ne, ker to hočeš,/ne, ker je treba,/ampak ker tukaj/razen te hoje drugega ni. S temi besedami Kenda, doktor literarnih ved, ki se z akademskim nazivom sicer nima navade podpisovati, pojasni svoje razloge za pot.

V ZDA je odpotoval lani aprila in do konca junija prehodil južni del poti, ki se začneja v Georgiji, severno od Atlante, kjer so bile leta 1996 olimpijske igre. »Potem je prišla za mano

še Mateja z otrokoma. Skupaj smo šli v New York, nato pa zlagoma v zvezno državo Maine, kjer se pri gori Mt. Katahdin pot za večino konča.« Pohodniki se namreč poti lotevajo večinoma z juga in jo – če jim jo seveda uspe opraviti v celoti – konča na severu. Kenda pa se je odločil, da bo njen drugi del prehodil v nasprotni smeri in 'prestregel' nasproti prihajajoče popotnike. »Tako sem imel celoten presek demografije pohodnikov, izognil pa sem se tudi morilski vročini in sopari poletja na jugu.« Po Apalaški poti hodi veliko ljudi, kar vemo tudi iz filma *Sprehod po gozdu*, v katerem sta igrala Robert Redford in Nick Nolte. Okoli štiri milijone pohodnikov se vsako leto odpravi po njej, velika večina jih gre le na »sprehod« ali na pohod, ki ne traja več kot nekaj dni. Pot, ki

vodi prek 14 ameriških zveznih držav in ima skupaj kar 144 kilometrov vzponov, v enem letu v celoti prehodi manj kot tisoč ljudi.

Ameriška svetinja

Kaj je na pot poglano tiste, ki jih je Kenda srečeval? »Približno polovica 'thru-hikerjev', kot pravijo pohodnikom, ki prehodijo pot v letu dni, je starih 18 do 30 let.« Kar se zdi presenetljivo – pohodništvo je na prvi pogled podobno našemu planinstvu, ki ne privlači veliko mladih. Kenda razloži: »To je povezano s tradicijo angleško govorečega sveta, kjer si mladi po srednji šoli ali kolidžu vzamejo pristo leto. Veliko Američanov gre po svetu, številni pa po Apalaški poti.« A glavni razlog je, kot pojasni sogovornik, ki se je v stvari zelo poglobil, pravzaprav drugače. »Apalaška pot je ena od dogovornih ameriških svetinj, ki držijo skupaj to veliko, zelo raznoliko in raznorodno državo. Te svetinje so institucija predsednika ZDA, beloglavi orel, pojem veteranstva ... In tudi Apalaška pot.« Prehoditi celotno pot je, še zlasti za mlade, velika potrditev, da so Američani. »Thru-hikerje slavijo in na poti ničlikokrat doživijo različne izraze spoštovanja in naklonjenosti. Sredi divjine, skozi katero poteka pot, na primer nekdo nastavi torbo s hladno pijačo, domačini priredijo za pohodnike piknik, za-

stonj ti dajo streho nad glavo ...« Pohodnike kar samo potegne skupaj in številni prehodijo v skupini dolge razdalje. Med potjo vznikajo zavezništva, rojeva se naklonjenost, zaljubljenost, včasih prihaja tudi do trenj. Stiki z drugimi pohodniki so, kot je lepo razvidno iz Kendove knjige, učna ura psihologije in sociologije, politologije in še česa.

Pisana družina

Američani so, kot pove Kenda, mladim pohodnikom še zlasti naklonjeni, saj v njih vidijo vse najboljše, kar Amerika premore, in napoved lepe prihodnosti. Pravi, da Ameriko vsi poznamo ali se nam vsaj tako zdi, da pa je za doživetje resnične Amerike potreben drugačen, dolgotrajnejši in bolj neposreden stik, kot so televizija, filmi, nadaljevanke ... Bolje razumeti ameriško kulturo je bil tudi eden od motivov za pot. »Gre za kulturo, ki je drugačna od naše in tudi od angleške, ki jo kar dobro poznam. Ameriška kultura me zanima tudi čisto poklicno, saj prevajam avtorje, ki izhajajo iz nje.«

Sicer pa so pohodniki, ki se odpravijo po Apalaški poti, zelo pestra in barvita družina. »Veliko je krasnih ljudi, izvrstnih pohodnikov, ki so se na pot odpravili s podobnimi motivi kot jaz – največ jim je bilo do tistega 'iti, hoditi'. Veliko pa jih pride hoditi zaradi 'terapevtske' tradicije Apalaške poti. »Pridejo se iskat ali pa postavljat na noge. Srečuješ ljudi, ki so, kot pravijo, 'med dvema službama' – kar pomeni, da so službo izgubili ali pa jo, ker jih je delala nesrečne, sami pustili. Srečaš take, ki so 'med dvema ženama', in ljudi, ki se odvajajo od različnih odvisnosti.« Gre pa tudi za težje primere. »Srečal sem pohodnika, ki je prišel iz zapora, ker je nekoga umoril, in se odpravil na pot. Pa človeka, ki mu je umrl otrok. Tudi veliko nekdanjih vojakov; ti pogosto pravijo, 'da so preveč videli'.« To so velikokrat čustveno raztrvani ljudje s posttraumatskim sindromom. »Tako na primer spiš v zavetišču ob poti, ko sredi noči eden teh veteranov s krikom plane pokonci in začne tolči okoli sebe.«

Kakšni pa so bili stiki in izkušnje z lokalnim

prebivalstvom? V naših predstavah Apalače naseljujejo »hillbillyji«, rovtarji, kakršne prikazuje *Odrešitev*, znameniti triler iz leta 1972. Koliko je resnice v teh predstavah? »Nekaj od tega drži. Še danes lahko srečaš koga, ki mu manjka pol zob, ljudi, ki pijejo doma kuhano žganje obupne kakovosti, ali pa srečaš koga, ki ima preveč rad svojo sestrično ...« A Kenda pravi, da je to vendarle bolj ali manj stvar preteklosti. Dodaja pa, da imajo Američani nasploh do apalaških »rovtarjev« vzvišen, posmehljiv, celo paranoičen odnos. »Zato so me drugi pohodniki marsikdaj zelo čudno gledali, zakaj se z domačini tako dobro razumem. Ampak v tistih hribih sem se pravzaprav počutil zelo domače,« pravi z nasmeškom. »Gozdnati apalaški hribovi so podobni slovenskim, ljudje, ki živijo tam, pa so me spominjali na ljudi iz majhnih slovenskih krajev, mimo katerih so speljane naše poti.«

Povabilo k branju

Kako zahteva je Apalaška pot v fizičnem smislu? »Lahko jo prehodi čisto vsak, če se je le dobro pripravil nanjo in ga ne vrže iz tira kakšna nepričakovana težava, ki se pojavi.« Zato pravi, da ni tako ponosen na to, da mu je pot uspelo prehoditi, ampak predvsem na to, da se je nanjo zelo dobro pripravil. Kar se pohodniškega »delavnika« tiče, pa pove: »Vsak dan 'pritisneš' v dopoldanskem času, potem pa se počasi 'ohlašaš'. To je bistveno, saj imaš v nasprotnem primeru značilno težavno s pohodniško nespečnostjo, zaradi katere se ne moreš spočiti, to pa prej ali slej pomeni konec pohoda.«

Kaj pa bolj psihični, čustveni pritiski take dolge poti? »Zame je bilo najtežje določena čustva povsem zaježiti – če jih ne bi, bi se verjetno pot zame končala klavrno. Še več, prizadal bi toliko tistih, ki jih imam najraje. Pozneje, in to je bilo zame še težje razumeti, pa sem moral pravzaprav istim čustvom dati prosto pot. Izkazalo se je, da so prav ta čustva dejansko bistvena za tisto najbolj dragoceno, po kar sem prišel v Apalače, tisti »iti, hoditi«. Ampak tako na kratko je o teh stvareh težko govoriti, za kaj več bo treba prebrati knjigo ...« ■

